

Kunnskapsdepartement

Høringsuttalelse fra Indre Fosen voksenopplæring og innvandringstjeneste

Indre Fosen voksenopplæring og innvandringstjeneste ønsker å kommentere noen av forslagene i den nye integreringsloven og endringene i statsborgerloven.

Kompetansekartlegging i mottak

Vi foreslår at det gjøres en grunnleggende kartlegging av mottak i mottaket (for de som har allerede ankommet Norge), og at overføringsflyktninger kartlegges før ankomst til Norge. Dette vil danne grunnlag for introduksjonsprogrammet i bosettingskommunen og gir mulighet for bosettingskommune til å forberede seg på kvalifiseringsløp og eventuell tiltak. Bosettingskommune vil uansett gjennomføre egen kartlegging av bosatte for å bli bedre kjent med nye innbyggere, og for å tilpasse introduksjonsprogrammet til individet.

Kommunens mulighet til å tilby introduksjonsprogram

Vi er positive til at kommunen kan tilby introduksjonsprogram til en utvidet gruppe, men kun dersom det følger med integreringstilskudd til kommunen.

Frist for oppstart av programmet

Vi mener at oppstart av programmet må videreføres, det vil si så snart som mulig og senest innen tre måneder, og det bør være en fleksibilitet når det gjelder overføringsflyktninger. Vår erfaring viser at det er forskjell om det er en enslig voksen eller om det er en familie med små barn. Man kan ikke forvente at voksne med barn skal kunne fokusere på kvalifisering i programmet samtidig som de skal gjennomføre alle helsesjekk, innskriving og tilvenning i barnehager, skoler og SFO, og fritidsaktiviteter. Erfaring med overføringsflyktninger viser at oppstart i programmet kan ta lenger tid enn tre måneder. Først og fremst på grunn av manglende evne til å kunne ta innover seg og være i stand til å vurdere de valgmulighetene de har, rundt det med utdanning og yrkesvalg. Men ikke minst på grunn av lang ventetid på personnummer og dermed utfordringer med alle offentlig tjenester som krever registrering med bank-id osv.

Krav om at kommunens tilbud skal være forsvarlig

Vi mener at krav som stilles til kommunen om kommunens ansvar er tydelig nok, med det bør ses på bedre samhandling mellom kommune og fylkeskommune, og eventuelt andre aktører for å unngå unødvendige hindringer i måloppnåelse.

Fritak fra opplæring i norsk og samfunnskunnskap og prøver

- *Departements forslag om å redusere antall prøvesteder.* I mange år har vår kommune samarbeidet med andre kommuner om gjennomføring av muntlig prøver. Vi selv opplever at dette har fungert godt, ansatte har hevet sin kompetanse gjennom å være sensorer og vi har hatt egne fagsamlinger for å bedre kvaliteten. Vi ønsker å videreføre lokalt prøvested, men vi ser at det kan skape større variasjon når det gjelder kompetanse blant sensorer med så mange prøvesteder.

*Fantastiske
Fosen*

- *Departements forslag om krav til karakter for fritak.* Vi foreslår karakter 2. Den viser en viss kompetanse i faget, og fordrer A2-nivå i norsk. Dette vil også harmonere med norskprøvekravet som er A2. Vi foreslår samme krav for samfunnskunnskap.
- *Departements forslag om å heve kravet fra A2 til B1.* Vi mener at det blir svært vanskelig for den mest sårbare gruppa som har størst behov for beskyttelse. Denne ordningen vil både reprodusere og sementere sosiale forskjeller, hvor de «sterkeste» flyktingene vil få prioritet. Dette handler også om livsfaser, traumer, bakgrunn (lite eller ingen skolegang kontra godt utdannede elever). Vi stiller spørsmål om fylkeskommune vil ha en rolle i avgjørelsen om hvem som skal få fritak for dette kravet, eller vil det fortsatt være kommunens ansvar.

Opplæring og prøve i samfunnskunnskap

Vi støtter ikke forslaget om opplæring og samfunnskunnskaps prøve innen seks måneder. I situasjoner hvor kommune bosetter flyktinger som er analfabeter, vil det ta mye lenger tid til det er forsvarlig å gjennomføre prøve. Små kommuner kan ha utfordringer med å skaffe morsmåslærer eller tolk som kan bistå. Vi mener at språknivå byr på utfordringer hvis prøven gjennomføres tidlig.

6.3 Karriereveiledning

Departements forslag om karriereveiledning før vedtak om introduksjonsprogram. Vår kommune har erfaring med karriereveiledning til våre introdeltakere. Erfaringsmessig vil vi si at det kan bli alt for tidlig for de fleste vi bosetter, da spesielt for overføringsflyktinger. Vi stiller spørsmål for ansvarsfordeling – det er foreslått at det er fylkeskommunens ansvar, og vi er undrende om hvordan skal dette fungere for små bosettingskommuner. Vi mener at karriereveiledning bør utføres av kommunen.

6.8 Programets varighet

Differensiert programtid. Vi støtter forslaget om differensiering, men vi støtter ikke de angitte tidsperspektiver. Vi mener at det vil gi negativt utslag med et slikt tidspress. For eksempel hvis vi tar for oss personer med minimum gjennomført videregående utdanning – det er foreslått at de skal ha program i 3-6 måneder. Det vil i høy grad være uoppnåelig å rekke å gjennomføre norskopplæring, samfunnskunnskap, livsmestringskurs og eventuelt foreldreveiledning samtidig som introdeltaker skal være på arbeidsrettede eller utdanningsrettede tiltak. Vi må også huske at vi bosetter folk med psykiske traumer og det må vi ta hensyn til hvis de og kommune skal lykkes med måloppnåelse. Vi mener at det er ikke bare utdanningsbakgrunn, men også livssituasjon som er avgjørende for måloppnåelse.

6.9 Individuell plan og integreringskontrakt

Vi mener at navnet integreringskontrakt i seg selv vil kunne føre til forvirring og en feil forståelse av betydning av integrering og hva det innebærer å være integrert. Videre mener vi at det å ha enda en kontrakt i tillegg til den individuelle planen, kunne ende opp som nok et papir som flyktingen selv har ikke forutsetninger for eller vil ha utfordringer med å forstå innholdet av.

8.2 Ansvar

Departementet foreslår å dele ansvaret for opplæring i norsk og samfunnskunnskap mellom kommunen og fylkeskommunen. Hvordan skal dette fungere i praksis? Når skal en heltidselev kunne motta norskopplæring? På kveldstid eller i fritimen? Og hva slags utbytte vil de ha av fulltidsundervisninga på videregående skole hvis de har så lavt språknivå at de trenger norskopplæring samtidig?

Per dags dato er det kommunene som tildeler timer, lager vedtak og fører norsktimer i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR), og mottar norsktilskudd. Ved en ansvarsfordeling mellom kommune og fylkeskommune, bør det ses nærmere på forvaltningsoppgaver rundt NIR.

8.3 Deltakerens norskmål

Vi mener at måloppnåelse fremfor antall norsktimer kan i mange tilfeller være et mer nyttig verktøy i pedagogisk øyemed. Men vi stiller spørsmål til generell krav om minimumsnivå i norsk: Hva gjør man med de som ikke kommer seg videre i nivå? Og hvem skal avgjøre hvilke elever som skal få unntak for denne regelen?

Digital kompetanse. Vi savner fokus på digital kompetanse. Vår erfaring tilsier at det er fortsatt mange flyktninger som ikke har noe kunnskap om data eller internett, og dermed har store utfordringer med å takle skolehverdag.

9.2 Kompetansekrav for lærere

Vi er positive til krav om generell formell pedagogisk utdanning og minimum 30 studiepoeng i faget norsk som andrespråk for lærere som underviser i norsk etter integreringsloven. Det som kan være ulempe er usikkerhet rundt anmodning og bosetting i kommuner. Kommuner med få bosettinger kan risikere å ha svakere muligheter for å anskaffe kvalifiserte lærere på grunn av usikkerhet rundt jobben fra år til år.

På vegne av Indre Fosen voksenopplæring og innvandringstjeneste

Aiga Eglite Berg

Enhetsleder voksenopplæring og innvandringstjenesten